לֹא תֵימָא טַעֲמֵיהּ דְּרַב – אל תאמר שטעמו של רב האומר שאם קדשה על תנאי ובנסה סתם הרי היא מקודשת, הוא משום שֶׁכֵּיוָן **שֶׁכָּנָסָהּ סְתָם,** ללא הזכרת התנאי, **אַחוּלֵי אַחֲלֵיהּ לְתָנַאֵיהּ** – הוכיח בזה שמחל את תנאו שהתנה בעת הקדושין, וכוונתו לחזור ולקדשה בביאה ללא שום תנאי, ולפי סברא זו נמצא שיש לה גם כתובה, **אֶלָּא טַעֲמָא דְּרַב** הוא **לְפִי שֶׁאֵין אָדָם עוֹשֶׂה בְּעִילָתוֹ בְּעִילַת זְנוּת,** ורק מחמת כן הוא מתכוין לקדשה בביאתו ללא תנאי, אך לגבי חיוב הכתובה לא מחל את תנאו, וכוונתו היא שאם יהיו עליה נדרים, לא יתחייב בכתובתה, וכפי שהתנה מתחילה.

שואלת הגמרא: אם טעמו של רב הוא משום שאין אדם עושה בעילתו בעילת זנות, **הָא פְּלִיגִי בָּהּ חֲדָא זִימְנָא** – הרי כבר חלקו רב ושמואל בדבר זה פעם אחת, **דְּאִתְּמַר, קְטַנָּה שֶׁלֹּא מֵיאֲנָה** – יתומה קטנה שהשיאוה אחיה ואמה בקטנותה, שתקנו חכמים שיועילו קדושין אלו, אך בידה למאן בהם ולבטלם [ויוצאת ללא גט], **וְהַגְּדִילָה,** ובא עליה בעלה בגדלותה, ואחר כך מיאנה **וְעָמְדָה וְנִישֵּׂאת** לאדם אחר. **רַב אָמַר, אֵין צְרִיכָה גֵּט מְשַׁנֵּי,** כיון שאנו אומרים שבשהגדילה תחת בעלה הראשון התכוין לקדשה בביאתו, שהרי הוא יודע שמן התורה אין קידושיה של קטנה כלום, ואינו עושה בעילתו בעילת זנות, ונמצא עתה שקדושיה קדושי גדולה המועילים מן התורה, וקדושי השני לא תפסו כלל, ולכן אינה צריכה ממנו גט. **וּשְׁמוּאֵל אָמַר, צְרִיכָה גֵּט מְשַׁנֵּי,** כיון שאין אומרים בנידון זה שאין אדם עושה בעילתו בעילת זנות, אלא כל הבועל על דעת קדושין הראשונים הוא בועל, וכיון שקידושיו הראשונים היו מדרבנן, ולא חזר וקידשה קדושין דאורייתא, חלו קדושי השני. וכיון שכבר נחלקו רב ושמואל בנדון זה, האם אדם עושה בעילתו בעילת זנות, מדוע שבו ונחלקו בפירוש גם בנדון של משנתינו, כשקידשה על תנאי ובנסה סתם.

משיבה הגמרא: **צְרִיכָא** – הוצרכו רב ושמואל לחלוק בפירוש בשני המקרים, משום **דְּאִי אִתְּמַר בְּהָהִיא** – אם היתה מחלוקתם נשנית רק לגבי קטנה שהגדילה ונשאת, היינו סבורים שדווקא **בְּהָהִיא קָאָמַר רַב** שאין אדם עושה בעילתו בעילת זנות, **מְשׁוּם דְּלֵיכָּא תְּנָאָה** – שהרי לא היה כל תנאי בקדושיו, וכל אדם יודע שמן התורה אין קידושי קטנה כלום, ולכן ודאי שמשהגדילה הוא מתכוין לקדשה בביאתו, כדי שלא תהיה בעילתו בעילת זנות. **אֲבָל בָּהָא** – בקידשה על תנאי ובנסה סתם, **דְּאִיכָּא תְּנָאָה** – שקידשה בתנאי שאין עליה נדרים, **אֵימָא מוֹדֵי לֵיהּ לִשְׁמוּאֵל** – היינו סבורים לומר שיודה בזה לשמואל שאינו מתכוין לחזור ולקדשה בביאתו, כיון שאינו מעלה בדעתו שיש עליה נדרים, שהרי הוא התנה את קידושיה בכך שאין עליה נדרים וכיון שהיא נישאת לו הוא סבור שקיימה את תנאו.

ממשיכה הגמרא ומבארת: **וְאִי אִתְּמַר בָּהָא** – ואם היתה נאמרת מחלוקתם רק בדין קידשה על תנאי ובנסה סתם, היינו סבורים שדווקא **בָּהָא קָאָמַר שְׁמוּאֵל** שאין כוונתו לקדשה שוב בביאה, ללא תנאי, כיון שאינו מעלה בדעתו שיש עליה נדרים, אלא הוא סבור שהיא קיימה את תנאה ואין עליה נדרים, **אֲבָל בָּהָא** – בקטנה שהגדילה ונשאת, **אֵימָא מוֹדֵי לֵיהּ לְרַב** – שמא נאמר שהוא מודה לרב, שאינה צריכה גט משני, כיון שהראשון ידע שאין קדושי קטנה מועילים, ובודאי התכוין לחזור ולקדשה בביאה לאחר שהגדילה. **צְרִיכָא** – לכן הוצרכו לחלוק בפירוש בשני המקומות.

הגמרא מקשה ממשנתינו על שמואל, האומר שאם קדשה בתנאי ובנסה סתם אינה צריכה ממנו גט: **תְּנַן** במשנתינו, **כְּנָסָהּ סְתָם וְנִמְצְאוּ עָלֶיהָ נְדָרִים תֵּצֵא שֶׁלֹּא בְכְתוּבָּה.** ויש לדייק, **כְּתוּבָּה הוּא דְּלָא בָּעֵיא** – רק כתובה אינה מקבלת, **הָא גִּיטָּא בָּעֵיא** – אך לגט זקוקה היא ממנו, כיון שחלו הקדושין, **וַאֲפִילּוּ** – האם אין דין זה עוסק באופן שקִּדְּשָׁהּ **עַל תְּנַאי וּכְנָסָהּ סְתָם,** וכמו הרישא העוסקת באופן שקידשה על תנאי, ואם כן **תְּיוּבְתָּא דִּשְׁמוּאֵל** – קשה מכאן על דברי שמואל, האומר שאם קדשה על תנאי ובנסה סתם אינה צריכה ממנו גט, כיון שאינו מוחל על תנאו ולא חלו הקידושין כלל.

אגרות קודש

ב"ה, ב' אייר, ה'תשכ"ב

ברוקלין, נ. י.

הרה"ח וו"ח אי"א נו"מ וכו'

מוה"ר חיים דב שי' המוכנה ד"ר מנטל

שלום וברכה!

בנועם הנני לאשר קבלת ספרו "סטאדיס אין דהי היסטארי אוו דהי סנהדרין". ואף שלא הי' הזמן גרמא לעיין בו אפילו בחפזה, אמרתי לאשר קבלתו, ובפרט אשר גם בהשקפה ראשונה ניכר שהשקיע בו רוב עמל.

ועל דרך זה, מענין לענין באותו ענין, תקותי שמשקיע עמל רב גם במושפעיו, בפרט שלאחרונה קבלתי ידיעות אשר המצב בנוגע להשקפת עולם בין הנוער בסביבתו דורש תיקון רב, ובעיקר השגחה מעולה. כמובן אין זו אלא שמועה, אבל מוצאה ממקור שע"ע אפשר הי' לסמוך עליו.

וכיון שאין הקב"ה בא בטרוניא עם בריותיו, הרי ביחד עם התפקיד והאחריות נותנים מלמעלה כוחות מתאימים, ורק שצריך להוציאם מהכח אל הפועל. ויהי רצון שיעשה בזה מתוך חיות והתלהבות, וכדרישת תורת החסידות בכל עניני קדושה.

ומדתו של הקב"ה מדה כנגד מדה, כמה פעמים ככה, ויהי רצון שיראה ברכה גם בעניניו הפרטיים, בגשמיות וברוחניות גם יחד.

בכבוד ובברכה.

דוחה הגמרא: **לֹא** – הסיפא העוסקת בכנסה סתם אינה המשך של האמור ברישא שקידשה בתנאי, אלא זהו אופן חדש, **שֶׁקִּידְּשָׁהּ סְתָם וְכָנְסָהּ סְתָם**, ובזה הדין הוא שצריכה גט.

ממשיכה הגמרא ומקשה: נמצא לדבריך, שרק אם קידשה וכנסה בסתם צריכה גט, **אֲבָל** באופן **שֶׁקִּידְּשָׁהּ עַל תְּנַאי וְכָנְסָהּ סְתָם, חָכִי נַמִּי דְּלָא בָּעֵיָא גִּיטָּא** – האם אכן סוברת משנתינו שאינה צריכה גט, ובדעת שמואל, אם כן יקשה, **אִדְּתָנִי** – עד ששנה התנא ברישא, **'הַמְקַדֵּשׁ אֶת הָאִשָּׁה עַל מְנָת שֶׁאֵין עָלֶיהָ נְדָרִים וְנִמְצְאוּ עָלֶיהָ נְדָרִים אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת',** שזה פשוט לכאורה, שכיון שלא התקיים התנאי אינה מקודשת, ומשמע שאם היה כונסה בסתם היה התנאי בטל והיתה מקודשת, **לִיתְנֵי** – היה על התנא לשנות 'המקדש את האשה על מנת שאין עליה נדרים, **וּכְנָסָהּ סְתָם, וְנִמְצְאוּ עָלֶיהָ נְדָרִים אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת',** שזהו חידוש גדול יותר, שאפילו שכנסה סתם מכל מקום התנאי קיים ומבטל את הקדושין, ומכך נלמד דְּכָל **שֶׁכֵּן הָא** – המקדש על תנאי [ולא כנסה סתם], שאינה מקודשת. ומכך שלא שנה כן התנא, אלא נקט את האופן שקידשה על תנאי כדוגמא לאופן שאין הקדושין חלים, משמע שאם אחר כך כנסה סתם, חלו קדושיו וצריכה גט, ושלא כדברי שמואל.

מתרצת הגמרא: לדברי שמואל, **הָכִי נַמִּי קָאָמַר** – אכן זו כוונת המשנה, וכך היא מתפרשת, **הַמְקַדֵּשׁ אֶת הָאִשָּׁה עַל מְנָת שֶׁאֵין עָלֶיהָ נְדָרִים, וּכְנָסָהּ סְתָם, וְנִמְצְאוּ עָלֶיהָ נְדָרִים, אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת,** וכשיטת שמואל. ובסיפא נאמר **קִידְּשָׁהּ סְתָם וּכְנָסָהּ סְתָם, תֵּצֵא שֶׁלֹּא בְּכָתוּבָּה,** ועל זה אמרה המשנה שרק **כְּתוּבָּה הוּא דְּלָא בָּעֵיָא** – רק כתובה אינה נוטלת, ומשמע, **הָא גִּיטָּא בָּעֵיָא** – אבל גט היא צריכה, כיון שחלו הקדושין, שהרי לא התנה בפירוש כלום.

מקשה הגמרא: **וּ**לדברי שמואל, שהסיפא של המשנה עוסקת בכנסה סתם וקידשה סתם, **מַאי שְׁנָא** – במה שונה הוא דין **כְּתוּבָּה, דְּלָא בָּעֵיָא** – שאינה נוטלת, הרי זהו משום **דְּאָמַר** הבעל **אִי אֶפְשִׁי בְּאִשָּׁה נְדָרָנִית,** ואף שלא התנה כן בפירוש, הרי זה כאילו התנה, ופטור מכתובתה, **אִי הָכִי** – אם כך, **גֵּט נַמִּי לֹא תִּיבָּעֵי** – גם גט נאמר שאינה צריכה, כיון שאינו רוצה אשה נדרנית, והרי זה מקח טעות, שהרי שמואל אינו סובר שכוונתו לקדשה בביאה כדי שלא תהא ביאתו ביאת זנות.

הגמרא מביאה שני תירוצים על קושיא זו: **אָמַר רַבָּה,** אכן מעיקר דין התורה לא חלו הקדושין, והטעם **שֶׁצְּרִיכָה גֵּט,** הוא **מִדִּבְרֵיהֶם** – מדרבנן. **וְכֵן אָמַר רַב חִסְדָּא, צְרִיכָה גֵּט מִדִּבְרֵיהֶם.**

תירוץ שני: **רָבָא אָמַר,** באמת אין חילוק כלל בין גט לכתובה, ואף לא מדרבנן, אלא שה**תַּנָּא** של משנתינו, **סָפוּקֵי מְסָפְקָא לֵיהּ** – הסתפק בנידון זה, האם סתם אדם אינו רוצה באשה נדרנית ולא חלו הקדושין, או שסתם אדם לא אכפת לו בכך וממילא יש לה אף כתובה, ומחמת ספק זה, **גֵּבִי מְזוֹנָא** – לגבי חיוב תשלומי כתובה, פסק התנא **לְקוּלָּא,** לפי שהמוציא מחבירו עליו הראיה, ומספק אינה גובה את כתובתה. ו**לְגַבֵּי אִיסּוּרָא** – האם היא מותרת לאחרים ללא גט, פסק **לְחוּמְרָא** – שצריכה גט.

הגמרא מבארת באיזה אופן נחלקו רב ושמואל: **אָמַר רַבָּה,** מַחֲלוֹקֶת שנחלקו בה רב ושמואל לעיל (עב:), במקדש אשה בתנאי שאין עליה נדרים, וכנסה סתם, האם היא צריכה גט, היינו **בְּטָעוּת** הנעשית מתוך קידושי **שְׁתֵּי נָשִׁים,** כלומר, שקידש אשה אחרת ללא תנאי כלל, ונמצא שהיה עליה נדרים, ובזה נחלקו רב ושמואל, האם גילוי דעתו בקדושי הראשונה שהוא מקפיד על נדרים, מועיל גם לענין קדושי השניה, שייחשב הדבר כאילו קידשה בתנאי שלא יהיו עליה נדרים, או שיתכן ששתיקתו בקדושי השניה היא מחמת שהשניה חביבה עליו יותר, ורוצה לקדשה אף ללא תנאי זה. **אֲבָל בְּטָעוּת אִשָּׁה אַחַת,** כלומר, שקידש אותה בלבד בתנאי שאין עליה נדרים ונמצאו עליה נדרים, **דִּבְרֵי הַכֹּל אֵינָהּ צְרִיכָה הֵימֶנּוּ גֵּט,** משום שבודאי לא מחל על תנאו, וכנסה רק על דעת שיתקיים תנאו.

מקשה הגמרא: **אִיתְּמַר אַבַּיֵי,** שנינו בברייתא, **קִידְּשָׁהּ בְּטָעוּת** [ולהלן יבואר מה היא הטעות], וְכן אם קידשה **בְּפָחוֹת מְשָׁוֶה פְּרוּטָה,** שאין קדושי כסף קונים אלא בפרוטה או יותר, **וְכֵן קָטָן** פחות מבן שלש עשרה שנה ויום אחד **שֶׁקִּידֵּשׁ** אשה, שאין קדושיו קדושין, **אַף עַל פִּי שֶׁשָּׁלַח** המקדש **סְבָלוֹנוֹת** – מתנות שדרך ארוס לשלוח לארוסתו **לְאַחַר מִיכָּן** – לאחר אותם קדושין שאינם מועילים, **אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת,** ואין אומרים שתתקדש בסבלונות אלו, אף שיש בהם יותר משוה פרוטה, ואף שעתה הוא גדול הראוי לקדש, מפני **שֶׁוּדַּאי מַחֲמַת קְדוּשִׁין הָרִאשׁוֹנִים שָׁלַח** אותם, ולא התכוין לקדשה בהם. ממשיכה הברייתא ואומרת: **וּ**בכל אותם קדושין שלא חלו, **אִם בָּעֲלוֹ** לאחר מכן, **קָנוּ** את האשה, ונעשית אשת איש גמורה, שבודאי נתכוונו לקדשה בביאה זו. **רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יְהוּדָה מְשׁוּם רַבִּי יְשָׁמַעְאל אָמַר,** אף **אִם בָּעֲלוֹ** לאחר מכן **לֹא קָנוּ,** לפי שביאה זו היתה על דעת הקדושין הראשונים, שלא חלו. מסיים אביי את קושיתו: **וְהָא הָכָא** – והרי באופן הראשון שבברייתא, ש'קידשה בטעות', **דְּטָעוּת אִשָּׁה אַחַת הִיא** – שהרי בברייתא נאמר שקידשה בטעות, ומשמע שקידש אותה פעם אחת וטעה בה, **וּ**מכל מקום **פְּלִיגִי** – נחלקו בזה חכמים ורבי שמעון בן יהודה, **וּמַאי לָאו** – האם אין כוונת הברייתא ב'קידשה בטעות' **לְטָעוּת נָדָרִים,** והיינו שהתנה בקידושיו שאין עליה נדרים, ואחר כך כנסה ללא תנאי, והתברר שיש עליה נדרים, ולדעת חכמים אם קדשה על תנאי וכנסה בביאתו בסתם, אנו אומרים שהתכוין לקדשה בביאתו ללא תנאי, וזהו שלא כדברי רבה, שבטעות אשה אחת גרידתא [שלא גירשה וחזרה וקידשה] לדברי הכל אין כוונתו לקדשה בביאתו, ואינה צריכה גט.

דוחה הגמרא: **לֹא** – אין כוונת הברייתא לטעות נדרים, אלא **לְטָעוּת פְּחוֹת מְשָׁוֶה פְּרוּטָה** – שטעה בנתינת כסף קדושיה, ונתן לה פחות משוה פרוטה, שבזה ודאי כשבא עליה התכוין לחזור ולקדשה בביאתו, אבל באופן שקדשה בתנאי שאין עליה נדרים וכנסה סתם, ונמצאו עליה נדרים, אפשר לומר כדברי רבה שלדברי הכל אינה צריכה גט.

תמהה הגמרא: הרי את האופן של **'פְּחוֹת מְשָׁוֶה פְּרוּטָה' כְּהֶדְיָא קָתָנֵי לָהּ** – בפירוש שנינו בברייתא, שהרי אמרה הברייתא **'קִידְּשָׁהּ בְּטָעוּת, וּפְחוֹת מְשָׁוֶה פְּרוּטָה'.** מתרצת הגמרא: אין אלו שני אופנים, אלא **פְּרוּשֵׁי קָא מְפָרֵשׁ** – הברייתא מפרשת במה טעה, וכך מקשה הגמרא: **אָמַר** (לֵיהּ) **אַבַּיֵי, וְהָא מַתְנִיתִין** – והרי משנתינו ששנינו בה דין המקדש על מנת שאין עליה נדרים וכנסה בסתם, **דְּטָעוּת אִשָּׁה אַחַת הִיא,** שהרי לא מצינו במשנה אשה נוספת, ומשמע שכנס את זו שקידש בתנאי, **וְקָמוֹתְבִינַן תְּיוּבְתָּא מֵינַיהּ** – והקשינו על שמואל מדין המשנה, כמבואר לעיל, שמבואר במשנה שאם כנס סתם לאחר שקידש בתנאי, צריכה גט, ושלא כשמואל שהתירה בלא גט, ואם בטעות אשה אחת לדברי הכל אינה צריכה גט, אם כן משנתינו קשה אף לדעת רב. ועל כרחך שהבינו בני הישיבה שרב ושמואל נחלקו אף בטעות אשה אחת.

מבארת הגמרא את דברי רבה באופן אחר: **אֶלָּא, [אִי אִתְּמַר** – אם רבה ביאר את מחלוקת רב ושמואל, **חָכִי אִתְּמַר** – כך יש לומר שביאר], **אָמַר רַבָּה, מַחֲלוֹקֶת** רב ושמואל, במקדש על תנאי וכונס סתם, היא **בְּטָעוּת אִשָּׁה אַחַת כְּעֵין שְׁתֵּי נָשִׁים** – הנידון הוא באשה אחת, אך היא דומה לשתי נשים בכך שהיו בה שני מעשי קדושין, כלומר, שקידש אשה אחת בתנאי שאין עליה נדרים, וגירשה מן האירוסין, וחזר וקידשה וכנסה בסתם, ובזה נחלקו רב ושמואל, לדעת שמואל אנו אומרים שכוונתו בקדושין השניים היתה על סמך התנאי שעשה בקדושיה הראשונים, ואם היו עליה נדרים התבטלו הקדושין הקדושין ואינה צריכה גט, ואילו רב סובר שהקדושין השניים נעשו ללא תנאי, ואף אם היו עליה נדרים, צריכה ממנו גט, **אֲבָל בְּטָעוּת אִשָּׁה אַחַת גְּרִידְתָּא** – בלבד, כלומר, במעשה קדושין אחד ובאשה אחת, שקידשה על תנאי וכנסה סתם, ונמצאו עליה נדרים, **דִּבְרֵי הַכֹּל אֵינָהּ צְרִיכָה הֵימֶנּוּ גֵּט,** משום שבודאי לא מחל על תנאו, וכנסה רק על דעת שיתקיים תנאו.

המשך בעמוד רמה

יש לבאר את הברייתא, קִידְּשָׁהּ בְּמֶעוֹת, כֵּיצַד, כְּגוֹן שֶׁקִּידְּשָׁהּ בְּפָחוֹת מִשָּׁוֶה פְּרוּטָה.
ממשיכה הגמרא ומקשה: לדברי רבה, שאם קידשה בתנאי ונכנסה סתם לדברי הכל בטלו הקדושין, ואף שמחמת כן תהא ביאתו ביאת זנות, ודאי צריך לומר שטעמם של חכמים בברייתא שאם קידשה בפחות משוה פרוטה ובא עליה קנה, הוא כיון שיודע שהקדושין הראשונים לא חלו, וכוונתו לקדשה בביאתו, כדי שלא תהא ביאתו ביאת זנות, ואם כן בְּמַאי קָא מִיפַּלְגִי – מה סברת מחלוקתם, ומה טעמו של רבי שמעון בן יהודה האומר שלא קנאה בביאתו.

מתרצת הגמרא: מחלוקתם היא בדבר זה, מַר סָבַר – חכמים סוברים, שכל אָדָם יוֹדֵעַ שֶׁאֵין קִדּוּשִׁין תּוֹפְסִין בְּפָחוֹת מִשָּׁוֶה פְּרוּטָה, ולא חלו קידושיו הראשונים, וְכיון שהוא חפץ בקדושין אלו, גָּמַר בדעתו וְנָעֲלַ לְשֵׁם קִדּוּשִׁין, ולכן קנאה. וּמַר – רבי שמעון בן יהודה סָבַר, אֵין כל אָדָם יוֹדֵעַ שֶׁאֵין קִדּוּשִׁין תּוֹפְסִין בְּפָחוֹת מִשָּׁוֶה פְּרוּטָה, וְכִי קָא נָעֲלַ – ולכך כשבא עליה, אַדַּעְתָּא דְּקִדּוּשִׁין הָרִאשׁוֹנִים נָעַל, וכיון שהקדושין הראשונים לא הועילו, ובביאתו לא התכוין לשם קדושין, אינה מקודשת.

ממשיכה הגמרא ומקשה על רבה: אִיתְּמַר, שנינו בברייתא, אדם שאמר לאשה הֲרֵינִי בּוֹעֲלַיִךְ עַל מְנָת שֶׁירֵצָה אַבָּא בקדושין אלו, אַף עַל פִּי שֶׁלְּבסוף לֹא רָצָה הָאָב, הרי זו מְקוּדֶּשֶׁת. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יְהוּדָה אוֹמֵר מְשׁוּם רַבִּי שִׁמְעוֹן, אם רָצָה הָאָב, מְקוּדֶּשֶׁת. ואם לֹא רָצָה הָאָב, אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת, שהרי לא התקיים תנאו. וסבר אביי שטעמם של חכמים שמקודשת אף אם לא התקיים התנאי הוא כיון שאין אדם עושה בעילתו בעילת זנות, וכוונתו לקדשה בביאתו אף אם לא יתקיים התנאי, וְאם כן קשה, הָא הָכָא – הרי בביאת הקידושין שבברייתא זו, דְּכִי טָעוּת אִשָּׁה אַחַת דָּמֵי שיש כאן רק אשה אחת ומעשה קדושין אחד, וקידשה על תנאי ובא עליה, וְאף על פי כן פְּלִיגִי – נחלקו בזה, ואילו לדעת רבה במקום שקידשה על תנאי ובנסה סתם, לדברי הכל אינה מקודשת ואינה צריכה ממנו גט, כיון שעל דעת התנאי הראשון כנסה.

מתרצת הגמרא: באמת לדברי הכל אין אדם חושש לבעילת זנות, וכדברי רבה, וְהָתָם – בברייתא זו, מחלוקתם היא באופן שהאב שתק, וְהָא קָמִיפַּלְגִי – ובסברא זו נחלקו, מַר סָבַר – חכמים סוברים, שכוונת הבעל שהתנה 'עַל מְנָת שֶׁירֵצֶה הָאָב', לאו דווקא שיאמר בפירוש שהוא מתרצה, אלא עַל מְנָת שֶׁלכל הפחות יִשְׁתּוֹק הָאָב ולא ימחה, וְהָא שָׁתִיק לֵיהּ – והרי שתק האב, ולכן היא מקודשת. וּמַר – ואילו רבי שמעון סָבַר, שמה שאמר המקדש 'על מנת שירצה האב' היינו עַל מְנָת שֶׁיֹּאמַר אַבָּא 'הֵן' – שיאמר בפירוש שהוא מתרצה בקדושין אלו, וְהָא – והרי לֹא אָמַר אַבָּא הֵן, אלא רק שתק, וכיון שלא נתקיים התנאי לא חלו הקידושין.

ממשיכה הגמרא ומקשה על רבה: אֵיתֵיבֵיהּ, שנינו במשנה ביבמות (קט.) לגבי אדם שקידש אשה, וגירשה, וקידשה שוב, ומת בלא בנים, שמדין תורה מותר לאחיו לייבמה, ככל יבמה, ולדעת חכמים אף מדרבנן לא אסרו עליו לייבמה, ואילו לדעת רבי אליעזר גזרו בה משום 'יתומה בחיי האב' המבוארת להלן. ועל משנה זו שנינו בברייתא, וּמוֹדִים חֲכָמִים לְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר, בְּקַטָּנָה שֶׁהִשִּׂיאָהּ אָבִיהָ, וְנִתְגָּרְשָׁה על ידי שקיבל אביה את גיטה, וְנמצא שהִיא כִּיתּוֹמָה בְּחַיֵּי הָאָב, כלומר, כמו שליתומה אין אב שיכול לקדשה, כך קטנה זו אינה ברשות אביה לענין קדושין, כיון שבקדושיה הראשונים כבר יצאה מרשותו, וכמו כן אינה יכולה לקבל קדושין בעצמה כיון שהיא קטנה, וְהֶחֱזִירָהּ המגרש בעודה קטנה, ומת בלא בנים, מודים בזה חכמים שֶׁחוֹלֶצֶת לאחי בעלה וְלֹא מִתְיַבֶּמֶת לו, מִפְּנֵי שֶׁנִּירוּשֶׁיהָ שנתגרשה בתחילה נִירוּשִׁין נְמוּרִין הן, וְאֵין חֲזָרָתָהּ שהחזירה בעלה חֲזָרָה גְּמוּרָה, שהרי התבאר שמן התורה היא כיתומה בחיי האב, ואף שחכמים תקנו שתוכל לקבל קדושין בעצמה, אין אלו אלא קדושין דרבנן, וכיון שמן התורה אינה אלמנת אחיו הזקוקה ליבום אלא גרושת אחיו האסורה על האחים, חולצת ואינה מתיבמת. ומבארת הברייתא, בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים, שאף לדעת חכמים היא אסורה ביבום, כגון שֶׁנִּישֵּׂאת בעלה בְּשֶׁהִיא קְטַנָּה, וְהֶחֱזִירָהּ בְּשֶׁהִיא קְטַנָּה, ומת כשהיא קטנה, שבזה מעולם לא התקדשה לו מן התורה, אֲבָל אם נִּירְשָׁהּ בעלה בְּשֶׁהִיא קְטַנָּה, וְהֶחֱזִירָהּ בְּשֶׁהִיא גְּדוֹלָה, שקידושיה מן התורה, אוֹ שֶׁהֶחֱזִירָהּ בעלה בְּשֶׁהִיא קְטַנָּה, וְנִדְלָה אֶצְלוֹ – נעשתה גדולה כשהיא תחתיו, ואנו אומרים שבודאי בא עליה לאחר שגדלה לשם קדושין, וּלאחר מכן מֵת בעלה, כיון שחלו קדושיה מן התורה, ומת בעלה ללא בנים, אוֹ חוֹלֶצֶת אוֹ מִתְיַבֶּמֶת, ככל אשה שמת בעלה ללא בנים.